

Sygn. akt I Ns 173/18

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2018 r.

Sąd Rejonowy w Biskupcu I Wydział Cywilny, w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Wilchowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Emilia Kościan

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2018 r. w Biskupcu na rozprawie

sprawy z wniosku K. G.

z udziałem J. G., M. P. i D. Z.

o stwierdzenie nabycia praw do spadku

stwierdza, że spadek po K. Ż., zmarłej 18 kwietnia 2018 r. w O., mającej ostatnie miejsce zwykłego pobytu w P., na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyli:

- córka spadkodawczyni D. Z., córka P. i K.,

- córka spadkodawczyni M. P., córka P. i K.,

- córka spadkodawczyni K. G., córka P. i K.

po 1/3 (jednej trzeciej) części każda z nich.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni K. G. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po K. Ż. zmarłej w O. w dniu 18 kwietnia 2018 r., ostatnio stale zamieszkałej w P., gmina J.. Wnioskodawczyni wskazała, że spadkodawczyni pozostawiła testament.

Uczestniczka postępowania D. Z. w odpowiedzi na wniosek wskazała, iż zgadza się z wnioskiem K. G.. Jednocześnie podała, że nic jej nie wiadomo o innym testamencie zmarłej (k. 16).

Uczestnicy postępowania M. P. i J. G. na posiedzeniu w dniu 24 października 2018 r. poparli wniosek.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Aktem notarialnym z 7 września 1995 r. sporządzony został testament P. Ż. i K. Ż. przed notariuszem R. Z. w Kancelarii Notarialnej w B. za Rep. A nr (...). K. Ż. do spadku powołała córkę K. G. i jej męża J. G., postanawiając przy tym, by przedmioty wchodzące w skład spadku weszły do ich wspólności ustawowej.

K. Ż. zmarła w dniu 18 kwietnia 2018 r. w O., ostatnio stale zamieszkała w P. gmina J.. Spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową miała troje dzieci K. G., M. P. i D. Z.

Spadkodawczyni nie miała innych dzieci, w tym pozamałżeńskich ani przysposobionych. Nikt ze spadkobierców nie został uznany za niegodnego dziedziczenia, ani nie zrzekał się dziedziczenia. Spadkobiercy nie składali oświadczeń, co do przyjęcia, bądź odrzucenia spadku po zmarłym.

(dowód: protokół otwarcia testamentu k. 3 z akt Sądu Rejonowego w Biskupcu o sygn. I Ns 172/18; testament z akt Sądu Rejonowego w Biskupcu o sygn. I Ns 172/18; odpis aktu zgonu k. 7; odpis aktu małżeństwa k. 7, k. 8, k. 9 z akt Sądu Rejonowego w Biskupcu o sygn. I Ns 171/18; zapewnienie spadkowe K. G. k. 23-23v.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy, aktach sprawy Sądu Rejonowego w Biskupcu o sygn. I Ns 171/18 oraz I Ns 172/18, a także zapewnienia spadkowego złożonego przez wnioskodawczynię.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek K. G. o stwierdzenie nabycia spadku po K. Ż. co do zasady był uzasadniony.

Zgodnie z treścią art. 670 k.p.c. Sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. W szczególności bada, czy spadkobierca pozostawił testament, oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament u niej się znajduje. Jednocześnie stosownie do brzmienia art. 677 § 1 k.p.c. Sąd stwierdzi nabycie spadku przez spadkobierców, choćby były nimi inne osoby niż te, które wskazali uczestnicy. W postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku sąd wymienia spadkodawcę oraz wszystkich spadkobierców, którym spadek przypadł, jak również wysokość ich udziałów.

Jak ustalił Sąd w przedmiotowej sprawie spadkobranie po K. Ż. zmarłej 18 kwietnia 2018 r., przebiega według ustawowego porządku dziedziczenia, albowiem sporządzony przez nią testament jest nieważny.

Zgodnie z art. 942 k.c. testament może zawierać rozrządzenia tylko jednego spadkodawcy, co oznacza, że w polskim prawie nie jest dopuszczalne sporządzenie testamentu wspólnego. Testament wspólny oznacza zatem nie tylko oświadczenie złożone wspólnie przez więcej niż jednego spadkodawcę. Przede wszystkim oznacza zakaz połączenia takich oświadczeń w jednym dokumencie. Przykładowo zatem w jednym akcie notarialnym nie mogą znaleźć się rozrządzenia więcej niż jednego testatora. Także testament własnoręczny nie może zostać sporządzony w taki sposób, że dwóch spadkodawców (np. małżonkowie) spisze na jednej kartce papieru swoje testamenty, a następnie, pod takim tekstem, złoży swoje podpisy i umieści datę. Bezwzględnie nieważny będzie więc testament własnoręczny i testament notarialny sporządzony przez dwie osoby i przez nie podpisany.

Objęcie jednym testamentem (dokumentem) oświadczeń ostatniej woli dwóch lub więcej osób pociąga za sobą bezwzględną nieważność wszystkich dokonanych rozrządzeń (tak Skowrońska-Bocian, Elżbieta. Art. 942. W: Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga czwarta. Spadki, wyd. X. Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, 2011). Kodeks cywilny nie przewiduje żadnych wyjątków w tej materii.

W niniejszej sprawie zachodzi taka sytuacja. Z treści testamentu z dnia 7 września 1995 r. jednoznacznie wynika, że obejmuje on testament dwóch spadkobierców - małżonków K. Ż. i P. Ż..

Zatem dziedziczenie po K. Ż. odbywa się wg. ustawy. Zgodnie z treścią art. 931 § 1 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek, dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Paragraf 2 tegoż przepisu stanowi jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych.

Niewątpliwym w sprawie był krąg spadkobierców ustawowych. Spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową, miała troje dzieci.

Fakty te potwierdza zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, a w szczególności zapewnienie spadkowe i akty stanu cywilnego dołączone do niniejszej sprawy oraz dokumenty znajdujące w aktach spraw, które toczyły się przed tut. Sądem o sygn. I Ns 172/18 i I Ns 171/18.

Zdaniem Sądu zapewnienie spadkowe jest szczególnym rodzajem dowodu występującym w postępowaniu spadkowym składanym przez zgłaszającego się spadkobiercę. Zapewnienie to dotyczy istnienia innych spadkobierców oraz istnienia testamentu. Zapewnienie spadkowe jest dowodem, dzięki któremu możliwe jest przyspieszenie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku. Zasadniczo nie następuje wtedy wezwanie spadkobierców przez ogłoszenie. Jednak mimo złożenia zapewnienia sąd może postanowić o wezwaniu spadkobierców przez ogłoszenie, gdy zapewnienie lub inne dowody nie będą uznane przez sąd za wystarczające.

Zdaniem Sądu złożone przez K. G. zapewnienie (k. 23-23v.) nie budziło wątpliwości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego powszechnie przyjmuje się, że w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku sąd spadku działa aktywnie niezależnie od twierdzeń, wniosków i argumentów zainteresowanych. Między innymi w postanowieniu z dnia 24 września 2009 r. IV CSK 129/2009 (niepubl.) wskazano, że w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku rola sądu jest determinowana ustawowym nakazem działania z urzędu, a rozstrzygnięcie zapada niezależnie od wniosków i stanowiska stron, lecz stosownie do wyników postępowania dowodowego oraz norm prawa materialnego, mających zastosowanie w danym stanie faktycznym. Zauważa się przy tym, że nie wyłącza to ogólnych przepisów dotyczących postępowania dowodowego i nie zwalnia zainteresowanych z obowiązku udowodnienia twierdzeń, z których wywodzą korzystne dla siebie skutki prawne ani nie nakłada na sądy orzekające obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu, lecz chodzi przede wszystkim o zbadanie z urzędu, stosownie do treści zebranego materiału dowodowego, kto jest spadkobiercą (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1998 r. III CKN 38/98 niepubl. oraz z dnia 26 stycznia 1999 r. III CKN 134/98).

Podkreślić w tym miejscu należy, że wynikający z art. 670 § 1 zdanie pierwsze kpc obowiązek zbadania z urzędu, kto jest spadkobiercą - w przypadku dziedziczenia z ustawy - oznacza, iż sąd ma obowiązek ustalić istnienie i stopień pokrewieństwa, a także ewentualne pozostawanie w związku małżeńskim, pomiędzy spadkodawcą a osobami należącymi do kręgu spadkobierców ustawowych. Ustalenia takie mogą nastąpić przy tym wyłącznie na podstawie odpisów aktów stanu cywilnego mających tzw. wyłączność dowodową co do zdarzeń w nich stwierdzonych (art. 4 ustawy z dnia 29 września 1986 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego, tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264). Dowód z treści aktu stanu cywilnego nie może zostać zastąpiony innymi dowodami, w tym z dokumentów stwierdzających tożsamość, zaświadczeń, a także z tzw. zgodnych oświadczeń uczestników postępowania (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2006 r. IV CSK 103/2005).

Wszystkie odpisy aktów stanu cywilnego zostały złożone w oryginałach, a zatem wątpliwości Sądu nie budziła ich prawdziwość a tym samym krąg osób które dziedziczyły na podstawie ustawy.

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 931 § 1 k.c. orzeczono jak w postanowieniu.